

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Постановка проблеми. Світ вступив у нову еру свого розвитку, де провідну роль буде відігравати творча особистість. Ці зміни зумовили кардинальний перегляд підходів до становлення сучасного фахівця. Вирішальне значення при цьому матиме середовище, в якому буде відбуватись його формування. Така ситуація сприяла активізації нововведень у всі ланки діяльності професійного навчального закладу. Таким чином, з'явився новий тип ВНЗ, який отримав назву інноваційного. Відмітимо, що склалася ситуація, коли практика його розвитку випереджає теорію та виробляє при цьому свої закони існування. Знаходячись у стані того, хто наздоганяє, педагогічна наука робить все, щоб надолужити цей розрив. Зокрема вивчаються інноваційні процеси, які сьогодні визначають освітню політику у вищих навчальних закладах. Однак ця робота перебуває на початковій стадії. Отже, виникає суперечність між необхідністю управління інноваційними процесами у ВНЗ та відсутністю наукових підходів для реалізації цього завдання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розвитку інноваційних процесів як проблеми сучасної науки знаходяться в колі уваги і соціологів (Ю.Карпова, В.Лазарев), і економістів (В.Горфинкель, В.Гриньов, Ю.Зубенко, А.Марюта, Л.Огольова, В.Швандара), і педагогів (В.Андрущенко, Л.Ващенко, Л.Даниленко, Л.Загрекова, І.Зяюн, О.Ігнатович, Т.Ковальова, Л.Карамушка, Л.Новікова, Л.Овсянікова, Н.Юсуфбекова). Значна увага приділяється аналізу діяльності окремих навчальних закладів (А.Абрамов, В.Владимиров, Т.Гарев, А.Клемешев, В.Ковалевський, І.Кукса, С.Матвеев, Н.Пахолков, А.Петров, Е.Піменов, І.Решетнікова, С.Селетков, Ю.Шепелява). Ця робота потребує системного аналізу, який дозволить через узагальнення практичного досвіду прискорити процеси методологічної розробки питань розвитку інноваційних процесів у системі вищої освіти.

Постановка завдання. Уточнення сутності поняття «інноваційний процес» та проведення аналізу діяльності інноваційних навчальних закладів, які найбільш успішно розвиваються на теренах ближнього зарубіжжя, з тим, щоб визначити основні напрями їх інноватизації.

Виклад основного матеріалу. Інноваційні підходи в освітянській галузі належать до тих напрямів її розбудови, що розвиваються найбільш активно та суперечливо. Значне відставання освіти від вимог суспільної практики спричиняє прискорення інноватизації освітянських процесів, іноді позначаючись на якості їх становлення. Певною мірою в числі цих проблем знаходиться і формування термінологічного апарату педагогічної інноватики. Відсутність єдиних підходів до визначення основних понять стає причиною непорозумінь та гальмує розвиток наукових підходів до вирішення цих питань. У числі понять, які потребують уточнення, і поняття „інноваційний процес”, яке перебуває в колі нашої уваги.

Для його аналізу було застосовано метод експлікації наукових термінів, розроблений нами [8]. Сутність методу полягає у формуванні банку визначень певного терміну, подальшому вибору одиниць його аналізу, розробці кодової матриці, аналізу банку термінологічної інформації за визначеними одиницями аналізу. В подальшому підраховується частота появи одиниць аналізу в термінологічній інформації та визначається

питома вага кожної з них як результат відношення частоти появи одиниці аналізу до загальної кількості цих одиниць. В якості змістовних складових у визначенні терміну обираються ті з них, які мають найбільшу питому вагу. На цій підставі і проводиться експлікація терміну. З тим, щоб уникнути вузького уявлення щодо визначення поняття «інноваційний процес», до аналізу було включено підходи з різних наукових сфер: соціологічної, економічної та педагогічної. Щоб не обтяжувати текст статті, наведемо лише декілька найбільш характерних прикладів з тих, що були проаналізовані нами. Результати цієї роботи наведено у таблиці.

Таблиця

Кодова матриця аналізу терміна „інноваційний процес”

№ п/п	Банк термінологічної інформації	Одиниця аналізу термінологічної інформації							
		розробка, створення	освоєння, опанування	розповсюдження, поширення	втілення, впровадження, застосування	проектування	ідея, ініціатива	продукт, комерціалізація	збереження
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	<i>Соціологічний аспект</i> Інноваційний процес – розробка, освоєння, розповсюдження (дифузія) нововведень, втілення їх у культурні норми і зразки [5, с.22].	+	+	+	+				
2.	Інноваційний процес – цілеспрямована діяльність з проектування і впровадження інновацій (нововведень) [7, с.157].				+	+			
	<i>Економічний аспект</i>								
3.	Інноваційний процес - це послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація зріє від ідеї до конкретного продукту, технології або послуги [2,с.5].						+	+	
4.	Інноваційний процес – комплекс пов’язаних між собою явищ – від народження наукової ідеї до її комерціалізації [3, с.21].						+	+	
5.	Інноваційний процес пов’язаний із створенням, освоєнням та розповсюдженням нововведень [4, с.47].	+	+	+					

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	<i>Педагогічний аспект</i>								
6.	Інноваційними слід вважати процеси створення інновацій, їх освоєння педагогічним суспільством і використання в практиці навчання та виховання [9, с. 21].	+	+		+				
7.	Інноваційний освітній процес передбачає: виявлення інноваційної ініціативи, розробку освітньої інновації, її розповсюдження,	+	+	+			+		+
8.	Інноваційний процес є творення, впровадження та поширення нового (змісту, форми, методу, засобу, елементу тощо), з метою змін в освітньому середовищі та переходу освіти в систему нової якості [1, с.14].	+		+	+				
	Частота появи одиниці аналізу	5	4	4	4	1	3	2	1
	Питома вага одиниці аналізу, К	0,6	0,5	0,5	0,5	0,2	0,4	0,3	0,2

Наступним етапом було проведення ієрархізації одиниць аналізу термінологічної інформації в залежності від їх питомої ваги:

- розробка, створення (К= 0,6);
- втілення, впровадження, застосування (К= 0,5);
- розповсюдження, поширення (К= 0,5);
- освоєння, опанування (К= 0,5);
- ідея, ініціатива (К= 0,4);
- продукт, комерціалізація (К= 0,3);
- проектування (К= 0,2);
- збереження (К= 0,2).

Таким чином, більшість дослідників надають перевагу одиницям, пов'язаним із розробкою, впровадженням та розповсюдженням інновацій. Вихідною умовою цих процесів виступають інноваційні ідеї та ініціативи. Якщо зважити на те, що зміст понять «освоєння, опанування» за смислом певною мірою наближається до поняття «втілення», значення цієї одиниці суттєво зростає. Ми поставили в один ряд одиниці продукт та комерціалізація з огляду на те, що процес комерціалізації неможливий без наявності будь-якого продукту. Найменшу питому вагу отримали показники проектування та збереження. Щодо проектування, то думається, що цю інформацію можна взяти до уваги та розглядати як додаткову до основних одиниць аналізу. Одиницю «збереження» ми розглядаємо як

випадкову, оскільки однією з ознак інноваційних процесів є оновлення, удосконалення або кардинальна зміна певних явищ, продуктів тощо. Збереження інновації можливе на певному етапі її застосування, а надалі, в залежності від тривалості життєвого циклу, вона повинна поступитися місцем іншій. У цьому сенс інноваційної діяльності. Спираючись на проведений аналіз, ми під *інноваційними* будемо розуміти такі процеси, які реалізують певну інноваційну ідею через її розробку, впровадження та розповсюдження.

Інноваційними процесами сьогодні охоплено більшість навчальних закладів пострадянського простору, в межах якого найбільш швидкими темпами розвиваються російські ВНЗ. Тому наша увага була сконцентрована саме на них. Зауважимо, що інноватизація освітянської сфери взагалі та системи вищої освіти зокрема є пріоритетним напрямом внутрішньої та зовнішньої політики Росії. Державна підтримка установ вищої професійної освіти проводилась у межах національного проекту "Освіта", який стартував у 2005 році. Вже протягом 2006-2008 років загальний об'єм його фінансування становив біля 40 млрд. рублів. За цей період 57 інноваційних освітніх програм російських ВНЗ отримали підтримку з федерального бюджету. Це дозволило модернізувати лабораторії у всіх навчальних закладах, що перемогли. Було придбане унікальне обладнання. Зокрема суперкомп'ютер (Державний університет Томська), обладнання для віртуальної лабораторії клінічної практики (Московська медична академія), запущено багатофункціональний нанотехнологічний комплекс "Нанофаб-5" (Московський державний інститут електронної техніки), обладнані полігони для проведення польових практик (Санкт-Петербурзький державний гірничий інститут), створено Центр компетенції в галузі високопродуктивних обчислень (Ніжегородський державний університет) та ін. Цей досвід став основою для проведення конкурсного відбору [національних дослідницьких університетів](#) в 2009 році.

Паралельно з цією програмою у 2006 році Уряд Російської Федерації постановою № 89 «Про заходи державної підтримки освітніх закладів, які втілюють інноваційні освітні програми», започаткував конкурсний відбір закладів вищої освіти, які втілюють інноваційні освітні програми. Переможцями тоді стали 17 ВНЗ, на розвиток яких було цільовим чином спрямовано 10 млрд. рублів. Саме таку суму складав бюджет цього конкурсу. Вже у 2007 році його було подвоєно і за результатами конкурсу фінансову підтримку отримали вже 40 його переможців. У жовтні 2009 року в результаті конкурсних процедур ЗАТ "Інформ-інвест" – дочірня структура "Інтерфаксу" – підписала державний із Федеральним агентством з освіти Російської Федерації контракт на розробку основ незалежної системи оцінки і формування рейтингів російських вищих навчальних закладів. Серед основних індикаторів оцінки були освітня діяльність ВНЗ (вага в оцінці - 0,2), науково-дослідна діяльність ВНЗ (0,2), соціалізаторська діяльність ВНЗ (0,15), міжнародна діяльність ВНЗ (0,15), бренд ВНЗ (0,15), громадська думка про діяльність ВНЗ (0,15). У подальшому було сформовано рейтинги за двома категоріями: "Класичні університети" та "Юридичні ВНЗ і факультети" по 50 навчальних закладів у кожній категорії [10].

Проведемо дослідження перебігу інноваційних процесів провідних ВНЗ Росії через аналіз публікацій, що мали місце в журналі «Высшее образование в России» за 2006-2009 роки у площині визначення найбільш цікавих з точки зору інноваційності напрямів їх розвитку. При цьому увагу зосередимо головним чином на навчальних закладах, що розташовані за межами столичного регіону.

Так, у Московському державному технічному університеті імені М.Баумана значна увага приділяється в першу чергу формуванню предметних компетенцій викладачів, для чого створено Експериментальний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації,

програми якого наведені у відповідність до вимог Міжнародного товариства по інженерній педагогіці. До того ж кожен аспірант цього навчального закладу у формі факультативної роботи засвоює програму педагогічного профілю та отримує додаткову кваліфікацію «викладач вищої школи».

У діяльності МАТІ – Російського державного технологічного університету імені К.Цюлковського, де інновації стають вже традицією, серед основних виділяються такі: по-перше, це створення технопарку та інноваційно-технологічного центру. По-друге, використання підходів «корпоративного навчання», основою якого є тісні зв'язки з підприємствами. Найбільш цікавим у цьому напрямі є складання «портфеля замовлень», де вказано спеціальності відповідних спеціалістів та їх кількість, що необхідні для певного підприємства. До того ж після практики, найбільш успішні студенти мають змогу укласти тристоронній контракт «підприємство – ВНЗ – студент». Серед інновацій є і створення Інституту цільової підготовки спеціалістів, де вирішують питання підготовки кадрів для підприємства. По-третє, інноваційним можна вважати і працевлаштування випускників через організацію Ярмарок вакансій, Днів кар'єри тощо. Допомагає цьому і постійний моніторинг затребуваності випускників.

Одним із провідних підходів в розвитку системи вищої освіти Росії є створення відкритих інноваційних університетів, серед яких Іжевський державний технічний університет, діяльність якого має на меті такі цілі, як формування можливостей для автономного розвитку, тотальне підвищення якості освіти, розробку ефективної системи організації, планування та управління роботою ВНЗ, становлення механізму підвищення творчої активності співробітників, умов ефективного втілення наукових розробок у виробництво та інновації у навчальний процес. Все це відбувається на фоні активної міжнародної діяльності, посилення контактів із виробництвом через створення технопарку та бізнес-інкубатора, дистанційного навчання тощо.

Розвиток Волгоградського державного технічного університету відбувається в руслі становлення його як навчально-науково-інноваційного комплексу, який вирішує проблеми розвитку загальноосвітньої системи регіону. Його діяльність передбачає створення інфраструктури послуг для організації вітчизняних науково-ємних технологій через посилення навчальної та наукової, інженерної та гуманітарної інтеграції, розвиток науково-педагогічних шкіл, інноваційну діяльність по стимулюванню активності молодих учених.

Представляє інтерес і діяльність Оренбурзького державного університету, інноваційну освітню програму якого розроблено на основі аналізу інноваційного та освітнього потенціалу Оренбурзької області. Такий підхід дозволив створити ефективну інноваційну модель розвитку регіонального університетського комплексу, який представляє собою масштабну регіональну багаторівневу поліфункціональну територіально розподілену освітню макросистему. Серед функцій такого комплексу виділяються такі як: розробка заходів з активізації інноваційної активності та мислення студентів, аспірантів, викладачів; конкурсна та грантова підтримка інноваційних проектів; удосконалення системи підготовки кадрів у галузі інноваційного менеджменту; створення дослідних та малосерійних виробництв; систематизація об'єктів інтелектуальної власності; комерціалізація оригінальних продуктів; організація ефективної взаємодії з підприємствами; маркетинг науково-ємного продукту ВНЗ, моніторинг ринку освітніх послуг та досвіду інноваційної діяльності в цій галузі.

У Російському державному університеті імені І.Канта створено розподільний інноваційний парк, який існує у межах внутрішньовузівського інкубування як форма

підтримки ідей без виходу з університетського середовища, тобто без моделі аренди. Це дозволяє знизити ризик трансформації технопаркової структури з інноваційної у квазіінноваційну, оскільки у відриві від кадрового потенціалу є ризик фокусування технопарку не на інноваціях, а на аренді. Появу інноваційного парку пов'язують із проблемою фінансового обмеження і моделюють його через розгалужений парк лабораторій, об'єднаних у декілька пріоритетних груп, з добудовою в короткостроковій перспективі ланок, що бракує, а саме: демонстраційного центру та бізнес-інкубатору. Ця модель рекомендується для регіональних ВНЗ як така, що дозволяє посилити міжрегіональну взаємодію та зекономити за рахунок цього кошти.

Існує думка, що реалізація інноваційних освітніх програм буде залежати від активного застосування підходів сучасного менеджменту. Практика реалізації такого підходу у В'ятському державному університеті була сконцентрована на питаннях формування корпоративної культури. Вважається, що саме від гармонії корпоративної культури та місії ВНЗ буде залежати виконання стратегічної програми щодо розвитку інноваційних процесів. Такий підхід забезпечує гнучкість та адаптивність до змінних умов зовнішнього середовища з одного боку, та дозволяє об'єднати зусилля та ресурси для реалізації поставленої мети з іншого. При цьому на першому плані питання формування корпоративної культури через створення системи багаторівневого лідерства. Тут створено науково-освітній центр та програму розвитку навчального закладу, виконання якої координує Наглядова рада з повноваженнями суспільного контролю. В основі програми – проектні методи управління, які спрямовані на проектно-орієнтовану структуру університету, оптимальний розподіл ресурсів, формування інноваційної корпоративної культури та багаторівневе лідерство. Важливе значення має диверсифікація, тобто поєднання і комбінація різних типів управління. При цьому стратегічне управління потребує переходу від функціонального мислення до проектного. Різниця полягає в тому, що при проектній орієнтації функції організації стають складовими ланками одного ланцюга і слугують кінцевій меті створення нового.

Серед інноваційних навчальних закладів Росії і Белгородський державний університет, переможець конкурсу інноваційних проектів. Тут розроблено інноваційну освітню програму за напрямками: підготовка кадрів для наукоємних галузей регіональної економіки через створення науково-освітнього центру, розвиток геоінформаційних систем для посилення контактів з роботодавцями, розвиток інформаційних телекомунікаційних систем, розвиток інноваційних освітніх технологій, реалізація дистанційних освітніх систем, створення систем здоров'язбереження.

Вважається, що головною відмінністю інноваційного університетського комплексу є те, що поряд із підготовкою кадрів тут створюється й інноваційний продукт. Тому Ухтинський державний технічний університет, беручи курс на розвиток зв'язків із виробництвом, розглядає свою діяльність водночас і в якості соціально-культурного та інформаційного центру. У цьому навчальному закладі активно діють інноваційні підходи до оцінки кращих викладачів на основі індексної системи стимулювання співробітників. Структура індексної системи, охоплюючи весь спектр діяльності викладача, складається зі 110 пунктів, які ґрунтуються за розділами: навчально-виховна робота, методична робота, науково-дослідницька та інноваційна діяльність, підвищення кваліфікації та творчого потенціалу, організаційно-управлінська та комунікативна діяльність. Розроблений математичний апарат та геометричне представлення результатів дослідження стають

основою ефективного інструментарію для визначення матеріальних стимулів для викладачів.

Сучасну модель ВНЗ ХХІ століття можна функціонально констатувати у вигляді тріади “освіта – дослідження – інновації”. Для її реалізації у Нижегородському держуніверситеті понад 10 років діє проектно-орієнтований підхід до організації управлінської діяльності, який пройшов перевірку на міжнародному рівні. Він не порушує традиційну вертикальну структуру ВНЗ (ректор – факультет – кафедра) і полягає в заохочуванні та підтримці ініціатив співробітників, у створенні такого організаційного механізму, який забезпечує всебічне використання значного інтелектуального резерву інноваційного університету. Ця робота ведеться за рахунок застосування проектів. При цьому, на базі існуючої вертикальної ієрархії ВНЗ створюються горизонтальні підсистеми у вигляді проектних груп (тимчасових творчих колективів), які керуються координаційними радами проектів. Завдяки участі в інноваційних міжнародних програмах вдалось укріпити парк дослідницького аналітичного та технологічного обладнання, розробити заохочувальні заходи для активних студентів (додаткові стипендії, міні-гранти, поїздки на міжнародні конференції). Успішно діє науковий семінар, лекції на якому проводять видатні вчені країни, діє програма стажувань молодих вчених. У цьому ж навчальному закладі створено інтеграційний освітній комплекс «школа – ВНЗ – дослідницькі центри та науковомні промислові підприємства». Реальними кроками на цьому шляху стало створення малої шкільної академії; випуск щорічної збірки наукових праць школярів, студентів і молодих вчених; розробка системи забезпечення активних школярів держбюджетними місцями.

Наведені приклади та поглиблена робота з вивчення інноваційних процесів у ВНЗ Росії дозволили визначити основні продукти їх інноваційної діяльності за рядом напрямів. Представимо деякі з них у формі переліку.

1. Структурні інновації: дослідницький університет, регіональний університетський комплекс, інноваційний парк, інноваційно-технологічний центр, технопарк, бізнес-інкубатор, центр трансфера технологій, кластер, інноваційно-освітній центр, науково-дослідницький центр, центр колективного користування унікальним обладнанням, інститут підвищення кваліфікації, центр бізнес-ініціатив, навчально-науково-інноваційний комплекс, навчальний центр малого підприємництва, центр підвищення кваліфікації, міжфакультетський інноваційний центр та інші.

2. Освітні інновації: система інноваційної підготовки студентів, спільні освітні програми з вітчизняними навчальними закладами, програми підготовки кадрів для підприємств, система формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання студента, мережеві та кластерні структури для реалізації освітніх програм, спецкурси на базі профільних науково-дослідних інститутів, програми із залучення до навчальної діяльності вчених із науково-дослідних інститутів, система спецкурсів для всіх студентів із комерціалізації діяльності, моніторинг ринку освітніх послуг та інші.

3. Інновації в науковій діяльності: відкриття та розвиток наукових шкіл з інноваційною тематикою, програми співробітництва з підприємствами по розробці конкурентоспроможних продуктів, система стимулювання підготовки та захисту дисертацій, інститут преддокторантури, система грантової підтримки науковців, система стимулювання заслужених професорів та молодих науковців, система моніторингу результатів наукової діяльності, система надбавок за наукові публікації, додаткова факультативна підготовка аспірантів із метою отримання кваліфікації «викладач вищої школи» та інші.

4. *Інновації в міжнародній діяльності*: участь у міжнародних освітніх проектах, створення спільних міжнародних авторських колективів для наукової та науково-методичної діяльності; проекти із запрошення провідних викладачів закордонних навчальних закладів для навчальної діяльності, система експорту освітніх послуг для дальнього зарубіжжя через мережу Інтернет, організація міжвузівських інноваційних освітніх програм із видачею двох дипломів та інші.

5. *Інновації в системі підвищення кваліфікації викладацьких кадрів*: система інноваційної підготовки викладачів за професійними інтересами; система підготовки до інноваційно-підприємницької діяльності; курси з інформаційно-комунікативних технологій; система розвитку мовної компетенції; система міжнародного, міжвузівського стажування та стажування на підприємствах; система підвищення кваліфікації в рамках мережних та кластерних структур; система підвищення кваліфікації адміністративного складу та інші.

6. *Інновації в інформаційному забезпеченні*: електронний університет, електронна бібліотека, електронний навчально-методичний комплекс, електронний документообіг, електронний портал інноваційної діяльності ВНЗ (на різних мовах), автоматизовані інформаційні системи «Абітурієнт» та «Студент», система управління електронними освітніми ресурсами, система єдиного телекомунікаційного середовища, електронний журнал та інші.

7. *Інновації у працевлаштуванні випускників*: центр кар'єри; електронна база даних випускників; електронна база даних кампаній, підприємств та організацій; асоціація випускників, програми з презентації підприємств; ярмарки вакансій, дні кар'єри, система договорів із підприємствами на основі проходження практик студентів та інші.

Аналіз проведеної роботи показав, що на сьогодні існує розмаїття структурних інновацій, які багато в чому дублюють одна одну за змістом діяльності. Така ситуація є характерною для періоду становлення будь-яких процесів і свідчить про активний пошук керівництва інноваційних навчальних закладів таких організаційних структур, які найбільш відповідали б їх місії. Серед інновацій є й такі, що вже мали місце у практиці діяльності вищої школи. Такий процес свідчить про їх певну циклічність. Але на сучасному етапі вони будуть існувати на якісно іншому рівні, який визначається вимогами сьогодення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На пострадянському просторі важко знайти вищі навчальні заклади, які були б не охоплені інноваційними процесами. Чільне місце серед них займають ВНЗ Російської Федерації. Аналіз їх роботи дозволив виділити напрями інноватизації та змістовно конкретизувати цю діяльність. Подальші дослідження будуть спрямовані на проведення порівняльного аналізу цих підходів із вітчизняними з метою визначення шляхів ефективної розбудови освіти на інноваційних теренах.

Список використаних джерел

1. Ващенко Л.М. Система управління інноваційними процесами в загальній середній освіті району: автореф. дис. ... д-ра. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Л.М. Ващенко. – К., 2008. – 40с.
2. Гринев В.Ф. Инновационный менеджмент: учеб. пособие / В.Ф. Гринев – К.: МАУП, 2000. – 148 с.
3. Инновационный менеджмент: учеб. пособие / под ред. Л.Н. Оголевой. – М.: ИНФРА, 2003. – 238 с.

4. Иновационный менеджмент: учебник / под ред. В.А. Швандара, В.Я. Горфинкеля. – М.: Вузовский учебник, 2004. – 382 с.
5. Карпова Ю.А. Введение в социологию инноватики / Ю.А.Карпова – СПб.: Питер, 2004. – 192 с.
6. Освітній менеджмент: навч. посіб. / за ред. Л.Даниленко, Л.Карамушки. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400 с.
7. Соціологічна енциклопедія / уклад. В.Г. Городяненко. – К.: Академвидав, 2008. – 456 с. – (Серія «Енциклопедія ерудита»).
8. Штефан Л.В. До питання формування термінологічного апарату педагогічної інноватики / Л.В. Штефан // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М.Драгоманова : зб. наук. пр. – Сер. 13. Проблеми трудової та професійної підготовки. – К., 2005. – Вип. 3. – С. 199–212.
9. Юсуфбекова Н.Р. О педагогической инноватике / Н.Р. Юсуфбекова // Педагогика. – 1991. – № 11. – С. 21–25.
10. Инновационные программы вузов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ubo.ru/analysis/?cat=146&pub=1960>.

Штефан Л.В.

Иновационні процеси як основа формування інноваційних вищих навчальних закладів

Проведено аналіз формування інноваційних вищих навчальних закладів Росії на предмет виділення найбільш характерних напрямів їх інноваційного розвитку в сучасних умовах. Виявлені напрями конкретизовані відповідною діяльністю з їх реалізації.

Ключові слова: бізнес-інкубатор, інновація, інноваційний парк, інноваційний процес, інноваційний університет, інноваційний центр, кодова матриця, технопарк.

Штефан Л.В.

Иновационные процессы как основа формирования инновационных высших учебных заведений

Проведен анализ формирования инновационных высших учебных заведений России на предмет выделения наиболее характерных направлений их инновационного развития в современных условиях. Выявленные направления конкретизированы соответствующей деятельностью по их реализации.

Ключевые слова: бизнес-инкубатор, инновация, инновационный парк, инновационный процесс, инновационный университет, инновационный центр, кодовая матрица, технопарк.

L. Shtefan

Innovative Processes as a Basis for Forming Innovative Higher Educational Establishments

The analysis of forming innovative educational establishments of Russia is conducted for the purpose of disclosing the most characteristic directions of their innovative development in modern conditions. The disclosed directions are specified with the corresponding activities for their realization.

Key words: business-incubator, innovation, innovative park, innovative process, innovative university, innovative center, code matrix, technopark.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2009 р.

